Un bon dia a la presó

Els autors a la biblioteca de la pres del Puig de les Basses EL PUNT.

Sota un sol de justícia, al pàrquing de la presó del Puig de les Basses de Figueres amb quatre cotxes procedents de Sant Carles de la Ràpita, Manresa-Vic, Sant Cugat del Vallès i Girona arribem cinc autors de l'antologia de novel·la negra Terra de crims. Objectiu: entrar i presentar el compendi de relats entre reixes, una iniciativa dels autors ben programada gràcies a la bibliotecària del centre, Núria Ardèvol. Els autors –J.R. Armadàs, Irene Solanich, Tura Soler, Quim Crusellas i David Comuñas– i l'acompanyant col·laboradora, Maria Roiget, despullats dels nostres objectes personals, anem traspassant portes metàl·liques que es tanquen al nostre pas. Recorrem un parell de les zones obertes i assolellades del centre i entrem a la zona d'ombra penitenciària i ens instal·len a la biblioteca, la nostre sala d'actes per a la presentació. La pissarra està retolada amb "Novel·la negra" escrit amb tinta roja regalimada. Ho han fet els presos a títol de benvinguda. Mentre esperem que els assistents a la presentació arribin (el procés és lent perquè venen de diferents mòduls, alguns d'allunyats), ens assabentem que una seixantena de presos s'han apuntat a l'acte, que evidentment és voluntari. Al·lucinem! A cap presentació de les que hem fet en zones lliures no hem tingut mai tant de quòrum. I n'hem fet una colla. Es presenten gairebé tots els inscrits. Un dels presos desisteix a darrera hora en decidir que si tractem el tema en ficció no li interessa. Esperava que tractéssim temes reals? Un altre fa arribar, a través d'un company, les seves excuses per la seva absència: al matí, no pot deixar les seves obligacions a la bugaderia, una feina obligada. Però als autors ens arriba a l'ànima saber que alguns dels treballadors dels tallers sí que són presents a l'acte tot i que perdran el sou de les hores que hauran de faltar. Gràcies per l'interès! A part dels presos, entre el públic hi tenim també la subdirectora, el cap d'educadors, la bibliotecària i l'educadora de la presó i escriptora Henar Galan. Tot i que Terra de crims és una antologia catalana de soca-rel, amb relats inspirats tots en temes de la tradició catalana, l'exposició la fem en castellà perquè pugui ser comprensible per a tots els assistents, de nacionalitats molt diverses. Alguns, que es veu clar que són d'origen africà, són, però, precisament els qui pregunten i fan els comentaris en un perfecte català. El cas és que ens entenem a la perfecció i es crea una bona connexió entre els autors presentadors i el públic. Des del nostre bàndol, és fàcil reconèixer en l'altre alguns dels protagonistes de les històries de les cròniques negres reals, però no és el passat ni el motiu que els ha dut a la presó el que veiem els autors darrere els rostres dels assistents, sinó el motiu que els ha dut a l'acte a la biblioteca i les expectatives de futur. Mostren molt d'interès sobre el procés creatiu i les dificultats dels autors a l'hora d'executar l'encàrrec literari que un bon dia ens va fer l'editor i també autor J.R. Armadàs. Ens fan preguntes que ens obliguen a rumiar si no haguéssim pogut millorar la trama narrativa. I, amb fina ironia, un assistent fa la pregunta que no solen pensar a fer-nos: per què es diu novel·la negra i no pas novel·la blanca o d'un altre color? Novel·la roja seria adequada també. Irene Solanich, autora ben documentada, li explica que ve de les tapes negres que tenien les primeres novel·les del gènere exportades dels Estats Units a l'Estat francès. Un pres, amb bon criteri, qüestiona si el fet de relatar crims sobre el paper no pot ser un incentiu per perpetrar-ne en la vida real. Entre tots resolem que no. Que precisament el fet de matar sobre el paper representa una alliberació que anul·la la necessitat, de qui la tingui, de delinquir en el món real. Com Armadàs, que confessa que, com a carnívor que és, té ganes de matar vegans, però que fent-ho a la ficció ja es queda tranquil. Es mostren preocupats perquè els escriptors no es poden guanyar la vida amb les seves obres, a menys que siguis un autor ja consagrat. El que no entenen, ni ells ni nosaltres tampoc, és que algú com Belén Esteban es digui escriptora i, a sobre, guanyi una morterada. Coses de la fama.

Nosaltres expliquem que el nostre Terra de Crimsno és una projecte econòmic, i amb dots de professor, Armadàs, autor però també editor, esborra l'anagrama que anuncia la xerrada sobre novel·la negra a la pissarra per dibuixar-hi un formatget, per explicar on van a parar els guanys de les vendes d'una novel·la. El tros més petit: el dels autors, un 10%. Però l'editor tampoc és el dolent de la pel·lícula, remarca l'agent doble Armadàs, perquè s'emporta el 30% però ha d'assumir els costos de la impressió. El gros se l'emporten els llibreteres i els distribuïdors, els intermediaris. Com amb la majoria dels productes.

A pesar de les expectatives econòmiques tan poc engrescadores, la sala es mostra motivada pel que fa a la creació i s'engresca perquè el centre organitzi un concurs literari de relats curts. Tothom sap que, com passa pertot amb els bons propòsits, la majoria no acabaran escrivint. Però n'hi ha que ja ho han fet. Un dels assistents, rus, ens obsequia amb un relat curt escrit per ell en bon castellà i ambientat precisament en una presó. Autobiogràfic? Interessant, molt. Un altre té una idea d'una trama, per als autors excel·lent, i diu que ens la regala i que l'escrivim. L'animem a fer-ho ell, que per això és l'ideòleg. Un altre, artista i dibuixant, s'ofereix com a il·lustrador si publiquem més. La trobada entre els autors intrusos i els reclusos s'acaba a la força pels horaris enreixats. Ells han d'anar a dinar. Però no marxen sense donar-nos les gràcies, un per un, per haver compartit temps i espai amb ells. I nosaltres sortim amb ganes de tornar a la presó. "Torneu quan vulgueu!", és el missatge que ens arriba de dins. Gràcies!

Publicat a:

Font del document: http://www.elpuntavui.cat/punt-divers/article/4-divers/1422970-un-bon-dia-a-la-preso.html